

Lohusuu vald

Ida- Virumaa

Ninasi küla arengukava

2011-2016

Ninasi 2011

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1. Küla olukord ja üldine kirjeldus	3
1.1. Küla ajalooline taust	5
1.2. küla paiknemine	6
1.3. küla numbrites	6
1.3.1. loodus	6
1.4. Majanduslik olukord	6
1.5. Infrastruktuur	6
1.6. Rahvastik	6
2. Hinnang küla olukorrale	7
2.1. Ninasi küla SWOT-analüüs	
3. Küla arengueeldused	8
4. Küla tulevikuvision	8
5. Eesmärgid	9
6. Tegevuskava	11
7. Kokkuvõte	13
8. Viited ja kasutatud kirjandus	14

SISSEJUHATUS

Ninasi küla arengukava 2011–2016 on kinnitanud külaelanike poolt 16. veebruaril 2011, kooskõlastajaid 14, andmed registreerimislehel.
Ideede genereerijad: Ninasi küla elanikud, MTÜ Virumaa Koolituskeskus, Ninasi külaselts.

Tänapäeva arenevas turumajanduse ühiskonnas on vaja mõelda kaugemale ette kui homme päev. Siit tuleneb vajadus teha ümberkorraldusi planeerimistegevuses. On vaja realselt analüüsida praegust olukorda, olemasolevaid võimalusi ja puudusi ning hinnata ressursse. Oluline on kaasata arengutegevusse ka kogu avalikkus.

Käesoleva arengukava eesmärgiks on määrata Ninasi küla peamised arengusuunad ja tegevusvaldkonnad aastani 2016.

Üheks arengukava koostamise lisaväärtuseks on külaelanike koostöö ja isetegevuse hoogustumine, kodanikualgatuse võimaluste mõistmine ja eelloetletu kasutamine oma elu-olu paremaks muutmisel.

Küla arengu planeerimisel on vajalik silmas pidada nii tänapäeva turumajanduses ellujäämiseks konkurentsivõime säilitamist kui ka säästva arengu põhimõtteid ning seda kõike arvestades lähtuda külaelanike soovidest ja huvidest. Ninasi küla arengukava lähtub Eesti Vabariigi seadustest, Ida- Virumaa üldplaneeringust ja on kooskõlas Lohusuu valla arengukavaga.

1. Küla olukord ja üldine kirjeldus

1.1 Küla ajalooline taust

Esmakordselt on küla mainitud 1599. aastal (Noss)

NINASI POSTIJAAM

Ninasi postijaam avati 1712.a.

1722. aastal töötas jaamaülemana keegi Lang. 1725.a märgitakse postisulast Paweilt.^[1]

1727.a mainitakse postikomissarina Thomas Rood, 1733.a oli selleks Carl Gustav Prenss.^[2] 1763.a on postikomissariks olnud Lewerk, 1780.a Strizky, 1823.a Engel, 1874.a postijaamapidajaks Georg Sadik^[3]

Rahvatraditsiooni järgi asunud esimene jaamahoone praegusest maanteest järve pool (uus hoone ehitati metsa poole)^[4]

Ninasi postijaama peahoone oli kahekorruseline poolkelpkatusega hoone, mille aknaavad olid krohväärisatega.^[5] Peahoonet iseloomustas peasissekäigu viiekaareline suur ulualune, kusjuures keskmine kaar oli kõrvalkaartest pisut laiem, mis tegi fassaadi huvitavamaks. See hoone valmis 1824.a , kuid katus ehitati mõni aasta hiljem (1831. a paiku) esialgsest

kõrgemaks.^[6] Jaamahoone allkorruse toad olid 4m kõrgused, katusealuse ruumi 4 tuba madalamad. Seinad olid umbes meetri paksused, ehitatud kuivatatud saviplonnidest.^[7] Esimesel korrusel olid reisijate ooteruumid, söögisaalid ja puhketoad. Üks olnud sinine saal, teine roosa saal. Keldrikorruse võlvides elanud kutsarid.^[8]

1892.a avati endises hobupostijaamas Liivimaa Leepra vastu Võitlemise Seltsi eestvedamisel leprosoorium (pidalitõbila), mis lõpetas oma tegevuse 1916. aastal^[9] (A. Hint mainib seda kohta oma "Tuulise ranna IV osas") Hiljem asus seal kool.^[10]

Helevalgena ja ilmastiku mõjul tumenenud kõrge täiskelpkatusega ehitisena püsis Ninasi jaam 1957. a 14. juunini, mil ta juhuslikult puhkenud tulekahjus oma senise suursuguse ilme kaotas ja poolenisti maha põles.^[11]

Hoone taastati ühekorruselisena ja seal asus kuni 1966. aastani Kalmaküla kool. Seejärel asus sinna kolhoosi klubi.

1993.a maikuu avati endises Ninasi postijaamahoones Eesti Vabariigi Piirivalve Ameti Peipsi piirkonna Ninasi kordon

Postijaama kõrval olnud varem suur park alleede ja suure tiigiga. Pikk hobusetall ja tõllakuur olid jaamahoone vastas järve pool maanteed, veidi peahoonest Lohusuu pool. Otse vastas üle tee aga oli suur rühm lehtpuid, mis olla rahvajutu järgi istutatud Katariina II käsul, küllap aga tema auks läbisõidu puhul.^[12] Ninasi jaama park muudetud pärast jaama sulgemist rohuaiaks, kuhu istutatud hulk viljapuid ja aia kolme külge sarapuud. Leprosooriumi ajal olid hooned ja aed eraldatud muust maailmast kõrge planguga. Pärast leprosooriumi sulgemist viljapuuad hävis^[13]

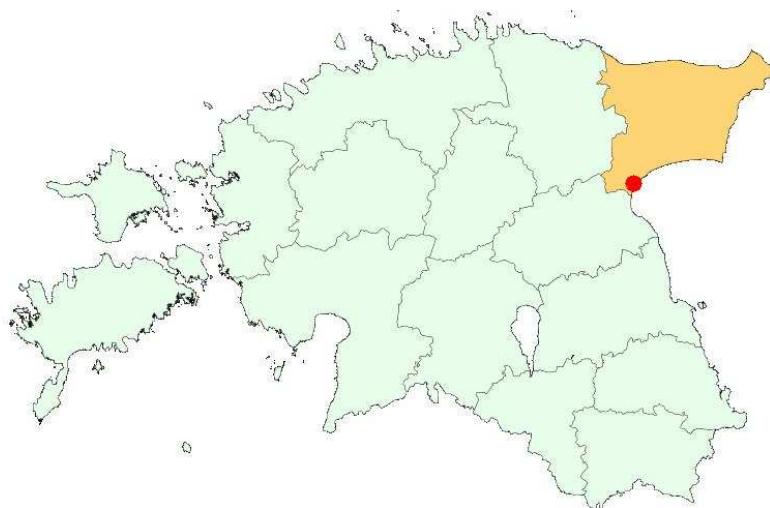
Postijaama teistest hoonetest talli kasutati hiljem kolhoosiaastatel ja ka piirivalvurite poolt laoruumina. Suures maakividest saunas asus 1920-ndatel aastatel vaestemaja. 1920ndate aastate lõpust kasutati osa ruume saunana, osa heinalaona, laudana ja viimaks puukuurina. Saun lammutati 1960-ndatel aastatel.^[14]

1825.a peatus Ninasi postijaamas äsja surnud tsaari Aleksander I vend Mihhail, pidades kroonipärimise asjus sidet vendade Nikolai ja Konstantini vahel, kelledest üks elas Peterburis, teine asekuningana Poolas.^[15] Suurvürst Mihail koos oma adjutantidega ja saatjatega (nende hulgas vürst Dolgoruki), saabus Ninasile 6. detsembril. Siin kohtus ta keisri Nikolai I adjutant Lasareviga, kes oli saadetud Konstantini juurde teatega, et Peterburis vannuti truudust Konstantinile. Samal ajal peatus siin ka kindral Toll Mohilevist tulles ja sõjaministri adjutant. Mihail sai Ninasil olles Nikolailt 6 kirja ja vastas 3 kirjaga. Nii kirjavahetus kui ka kogu Mihaili Ninasil viibimine oli täiesti salajane.^[16]

1843.a 7. oktoobri paiku peatus Ninasil maailmakuulus prantsuse kirjanik Honore de Balzac, kes oli tagasiteel Peterburist. Balzaki reisikaaslaseks oli vene kujur Nikolai Ramazanov^[17] Ninasil peatunud Liivimaalt tagasisõidul kindral Orlovi saatel ka Katariina, kellele olevat seal "soolaleivaks viidud mitmesuguseid kirsse, mineva-aastaseid õunu ja tsentifoolia roose"^[18]

1.2 Küla paiknemine

Ninasi küla asub Ida – Virumaal Lohusu valla lõunaosas. Ninasi küla läbib oluline Jõhvi- Tartu maantee.



Idast külgneb Ninasi küla Peipsi järvega, lõunast Kalmakülaga, läänest Piilsi külaga ja põhjast Tammispää külaga. Küla asend on küllaltki soodne selle arendamise seisukohalt.



1.3 Küla numbrites

Pindala:	3,245	km ²
Übermõõt:	10,2	km
Kaldajoone pikkus:	2,2	km
Külat läbiva Jõhvi- Tartu maantee pikkus:	2,1	km
Elanike arv 2000a. seisuga	54	inimest
Elanike arv 2011a	34	inimest, suvel 70
Lähim pood Lohusuu	7	km
Lähim kool, Lohusuu	7	km
Vallavalitsus	7	km
Mustvee	8	km
Maakonna keskus Jõhvi	65	km

1.3.1. Loodus

Ninasi küla paikneb madalal liivasel tasandikul (kunagine Peipsi järve põhi). Piirkonna kõrgus on 40-50 m üle merepinna (20 m Peipsi järve tasemest). Pinnas on viimase jääaja tulemusel moreenne ja on valdavalt kaetud hilisemate jääpaisjärvede ja varasemate Peipsi järve setetega. Ninasi küla piirneb Peipsi järvega, järvekalda pikkus 2,2km. Rand on madal ja liivane.

Külas voolab Ninasi oja.

Suuremat osa küla territooriumist katab mets. Tähtsamad puuliigid on mänd, kuusk kask, lepp.

Tähtsamad loodusvarud on jahi- ja kalavarud.

Ninasi külas asuvad Natura 2000 ala- Loode-Peipsi linnuala ja Sahmeni loodusala- hariliku tõugja (*Aspius aspius*), jt elupaiga kaitse.

1.4 Majanduslikud olud

Ninasil ettevõtlus puudub. Kohalik elanikkond käib tööle kõrvalregioonidesse. Suuremalt jaolt Mustvees.

1.5 Infrastruktuur

Teed on keskmises seisukorras. Hetkel päevakorras olev Tammispää – Vilusi teeprojekt parandab oluliselt teede seisundit. Bussiühendus on puudulik. Hetkel peatub Ninasi bussipeatuses ainult üks buss nädalas. Puudub nõudepeatatus.

1.6 Rahvastik

Elanike arv on viimasel kümnel aastal pidevalt langenud nii negatiivse loomuliku kui mehaanilise iibe tõttu. Elanike arvu languse peamiseks põhjuseks on aga negatiivne rändesaldo, kusjuures lahkuvad peamiselt nooremad teovõimelised inimesed. Rahvastiku vananemine on muutunud külas väga oluliseks probleemiks. Elujõuline ja aktiivne rahvastik on külas igasuguse arengu aluseks, seega on Ninasi külas eluliselt tähtis pidurdada elanikkonna jätkuvat lahkumist ja soodustada uute elanike tulekut külla.

Rahvastikust pooled moodustavad mehed ja pooled naised.

Rahvastiku jaotus:

Noored	7	inimest
Keskealised	23	inimest
Eakad	4	inimest

Suveperioodil rahvastik suureneb hinnanguliselt 100%

2. Hinnang küla olukorrale (SWOT Analüüs)

2.1 Ninasi KÜLA SWOT-ANALÜÜS

<p><u>Tugevused</u></p> <ul style="list-style-type: none">*Looduslikult kaunis koht*Küla on atraktiivne külalistele*On haritud ja teotahtelisi inimesi*Head võimalused talispordialade harrastamiseks*Ninasil asub märkimisväärse ajalooa Ninasi Kordoni (endise postijaama) hooned*Küla asub Peipsi kaldal*Küla läbib Jõhvi- Tartu maantee*Küla jääb Via Hansatica maantee äärde	<p><u>Nõrkused</u></p> <ul style="list-style-type: none">*Külarahval puudub kooskäämise koht*Süvenenud alkoholism*Ühiskondlik passiivsus ja minnalaskmis meeleolu*Seltsielu ja ühistegevuse soikumine*Puudub külakeskus*Rahvastiku vananemine*Noorte lahkumine külast*Tööpuudus ja tööjõupuudus*Ettevõtjate vähesus
<p><u>Ohud</u></p> <ul style="list-style-type: none">*Kindluse puudumine töökohtade suhtes*Mittepädevad majanduslikud ja poliitilised otsused*Keskkonnareostus järvele*Noorte inimeste külast lahkumine, paikseid noori külas vähe	<p><u>Võimalused</u></p> <ul style="list-style-type: none">*EL Struktuurifondide kasutamine*Soodsama ettevõtluskeskkonna loomine koostöös kohaliku omavalitsusega*teenuste kättesaadavuse parandamine, side, arstiabi*Täiskasvanute elukestev õpe, jt koolitusprogrammid*Väljastpoolt tulevad aktiivsed inimesed ja investeeringud*Turismivaldkonna arendamine

3. Küla arengueeldused

Külaelu käimaminemiseks ja külarahva tegutsema hakkamiseks on olemas hulk eeldusi: inimeste oma algatus, külaelanike toetus, küla hea paiknemine suuremate linnade ja maanteedes suhtes. Vajalik on aga väga tihe ja pidev koostöö nii külaelanike, vallavalitsuse kui ka uute ettevõtjate vahel.

Külaelu missiooniks on kaasata inimesi Ninasi küla arendusse ning säilitada inimestes lootus eesootavast elukvaliteedi paranemisest.

4. Küla tulevikuvision

- ❖ Ninasi on meeldiv ja turvaline elukoht kohalikele ja välismaalastele ning siin peatuvatele turistidele;
- ❖ Ninasil on külakeskus, mida aktiivselt kasutatakse erinevate vanusegruppide poolt;
- ❖ Ninasi on turismiküla, mis soosib suhtlemist ja meelelahutust;
- ❖ Ninasi külakeskuses toimuvad regulaarselt kultuuriüritused millest võtavad osa ka naaberkülade ja Lohusuu valla inimesed.
- ❖ Ninasil on väikesadam mida saavad kasutada harrastuskalamehed;
- ❖ Ninasi on ärksate ja ettevõtlike inimeste küla, kus on piisavalt töökohti ning on avatud investoritele;
- ❖ Ninasi on sporti, huvitavaid üritusi ja seltsielu soosiv küla igale vanusegrupile;
- ❖ Ninasi külal on tasemel mainekujundus;
- ❖ Ninasi on hea infrastruktuuriga küla, mida läbibiva maante kõval kulgeb kergliiklustee;
- ❖ On rajatud ujumiskoht Peipsi kaldale ja see on korrastatud ja hooldatud;
- ❖ Ninasil pakutakse tasemel toitlustus- ja majutusteenuseid;
- ❖ Ninasil on osutavad viidad vaatamisväärsustele;
- ❖ Ninasi on puhas keskkond ja pakub huvi harrastuskalastajatele;

5. Eesmärgid

Eesmärk 1 - Kõrge ettevõtlusaktiivsus on võimaldanud luua piisaval hulgal uusi töökohti

Ü1 Ettevõtlusalase aktiivsuse tõstmine

- T 1. Informeerimine ettevõtlusalastest toetusmeetmetest
- T 2. Ettevõtlusalaste koolituste pakkumine
- T 3. Uute äriideede genereerimine ja piirkonna võimaluste kasutamine

Ü 2. Turundusalaste oskuste parandamine

- T 1. Turundusalane koolitus
- T 2. Äri- ja turundusplaanide hindamine

Ü 3. Ettevõtluseks vajaliku keskkonna parandamine

- T 1. Peipsiäärse ranna koristamine, ujumiskoha rajamine
- T 2. Väikelaeva randumiskoha rajamine

Ü 4. Investeermiskeskonna tutvustamine

- T 1. Informatsiooni kogumine ja materjalide koostamine
- T 2. Informatsiooni viimine sihtgruppideni

Eesmärk 2 – Ninasi külakeskuse(postijaama) kujundamine elukestva õppe keskus

Ü 1. Täiend- ja ümerõppe programmide käivitamine

- T 1. Koolitusvajaduse uuring lähiümbruses
- T 2. Koostöös ümbruskonna mittetulundusühenduste ja kohaliku omavalitsusega õppekavade koostamine
- T 3. Vahendite taotlemine koolituste korraldamiseks

Ü 2. Huvi- ja vabahariduse propageerimine

- T 1. Kursuste koostamine, tellimine

Eesmärk 3 – Kaasajastatud infrastruktuur

Ü 1. Ninasi internetipunkti rajamine Ninasi külakeskusesse (Ninasi Postijaama)

- T 1. Teha vastavad taotlused.

Ü 2. Ninasi nõudepeatuse staatuse saamine

- T 1. Pidada läbirääkimisi bussiveo ettevõtetega nõudepeatuse staatuse saamiseks
- T 2. Teha vastavad taotlused
- T 3. Vajadusel teha vastavad taotlused Teede- ja Sideministeeriumisse

Ü 3. Väikesadama rajamine Ninasile lähtuvalt Lohusuu Valla üldplaneeringust

Eesmärk 4 - Tugev ühistegevusvaim ja teotahteline küla elanikkond

Ü 1. Ühisettevõtmiste korraldamine

- T 1. Korraldada süstemaatiliselt erinevaid ühissettevõtmisi
 - T 2. Tähistada ühiselt tähtpäevi
 - T 3. Perioodiliselt korraldada arutelusid arengukava täitmisest ja muudatuste tegemise vajalikkusest
- Ü 2. Korrastada ruumid ja rajada alad ühistegevuseks
- T 1. Rajada külakeskus
 - T 2. Rajada kiigeplats
- Ü 3. Leida inimene ühistegevuse organiseerimiseks kõikidele huvigruppidele
- T 1. Taotleda vahendid eestvedajate töö tasustamiseks

Eesmärk 5 - Väärtustatud loodus- ja elukeskkond

- Ü 1. Muuta järveäär imekauniks
- T 1. Koostada Ninasi küla ja Peipsiäärse ranna haljastusprojekt
 - T 2. Koostada projekt piknikuplatsile joogiveetrassi vedamiseks
 - T 3. Koostada projekt valgustatud suusaraja, matkaraja rajamiseks.
 - T 4. Projekti teostamisel kaasata külaelanikke
- Ü 2. Küla heakorra tagamine
- T 1. Teha selgitustööd
 - T 2. Heakorratööde vajaduste koondamine
- Ü 3. Korrastada viidamajandus
- T 1. Koostada ülevaade vajadustest
 - T 2. Koostada projekt viitade korrastamiseks

Eesmärk 6 – Parandada teenuste kättesaadavust

- Ü 1. Luu Ninasi külakeskusesse osalise tööajaga töötav postipunkt koostöös Eesti Postiga
- Ü 2. Meditsiiniteenuste kättesaadavuse parendamiseks, luua perearstile võimalused patsientide vastuvõtuks Ninasi külakeskuses

6. Tegevuskava

Aeg	Tegevus, investering, object	Ressurss	Rahastamise allikas	Vastutaja
2011 2012	<u>Ettevõtluse aktiveerimine</u> Informeerimine ettevõtlusalastest toetusmeetmetest	PAK	Fondid	MTÜ
2011 2012 2013	<u>Ettevõtluse aktiveerimine</u> Uute äriideede produtseerimine	-	Omafinantseerimine	MTÜ
2012 2013	<u>Täiend ja ümberõpe</u> Koolitusvajaduse uuring	-	Omafinantseering	MTÜ, Ninasi külaselts
2012	<u>Täiend ja ümberõpe</u> Koostöös kohaliku omavalitsusega õppekavade koostamine	-	Omafinantseering fondid	MTÜ, Vallavalitsus külaselts
2012 2013	<u>Täiend ja ümberõpe</u> Vahendite taotlemine koolituste korraldamiseks, inimeste koolitamine	1000 aastas	Omafinantseering, vallaeelarve, fondid	MTÜ, Vallavalitsus, külaselts
2012 2013 2014	<u>Huvi ja vabaharidus</u> Kursuste koostamine, tellimine, inimeste koolitamine	700 aastas	Omafinantseering, vallaeelarve fondid	MTÜ,
2014	<u>Ninasi internetipunkti rajamine</u>	900	PAK	MTÜ
2012- 2016	<u>Ühisettevõtmete korraldamine</u> Korraldada süstemaatiliselt erinevaid ühisettevõtmisi, tähistada ühiselt tähtpäevi	2000 aastas	Fondid, omafinantseering, vallaeelarve	MTÜ
2012 - 2016	<u>Ühisettevõtmete korraldamine</u> Perioodiliselt korraldada arutelusid arengukava täitmisest ja muudatuste tegemise vajalikkusest	-	omafinantseering	MTÜ, külaselts

2012-2014	<u>Korrastada ruumid ja rajada alad ühistegevuseks</u> rajada kiigeplats	100 000	Struktuurifondid, omafinantseering,	MTÜ, Ninasi külaselts
2012-2014	<u>Korrastada ruumid ja rajada alad ühistegevuseks</u> rajada külakeskus	300 000	Struktuurifondid, omafinantseering,	MTÜ
2013	<u>Leida inimene kultuuriürituste korraldamiseks</u> Taotleda vahendid tema töö tasustamiseks (0,15 töökoormus)	1200 aastas	Vallaeelarve, MTÜ eelarve	MTÜ
2011-2014	<u>Muuta järveäär imekauniks</u> Koostada Ninasi küla ja ranna haljastusprojekt	10 000	KIK, vallaeelarve	Ivo Okas, MTÜ
2011-2014	<u>Koostada projekt osaliselt</u> valgustatud suusaraja, matkaraja rajamiseks ja see välja ehitada	20 000	Struktuurifondid, vallaeelarve	MTÜ, Ninasi külaselts
2011-2016	<u>Küla heakorra tagamine</u> teha selgitustööd, heakorratööde vajaduste koondamine	-	omafinantseering	MTÜ
2012-2016	<u>Arendada välja väikesadam</u> Väikesadama väljaarendamine harrastuskalameestele	50 000	Struktuurifondid, omafinantseering	Einar Hinno
2011-2012	<u>Korrastada viidamajandus</u> Koostada ülevaade vajadustest	-	omafinantseering	MTÜ
2015-2016	<u>Koostada uus arengukava</u> Koostöös naaberküladega, koostada ühine arengukava.	200	omafinantseering	Ivo Okas
2012-2013	<u>Korrastada viidamajandus</u> Koostada projekt viitade korrastamiseks ja realiseerida see	3000	Vallaeelarve, struktuurifondid	MTÜ, Ninasi külaselts

Küla arengukava elluviimisega tegelevad külaelanikud ise. Igale tegevusele määratakse vastutaja, kelle ülesandeks on moodustada töörühmad. Töörühmadesse peaksid kuuluma vastavate huvirühmade esindajad, selles valdkonnas teemat erinevast vaatenurgast käsitlevad isikud. Töörühma ülesandeks on valdkonna detailsem uurimine ning sellega seotud konkreetsete ideede, lahenduste loetelu väljapakkumine, projektiideede selekteerimine. MTÜ Virumaa Koolituskeskuse juhatus on üks eestvedaja ja töögruppide koostamise ja rakendamise organisaator.

7. Kokkuvõte

Ninasi küla arengukava koostamisel osalenud küla aktiiv, MTÜ Virumaa Koolituskeskus on teinud ära esialgse töö arengukava koostamisel külainimeste elukvaliteedi parandamise suunas. See tähendab, et arvestades praeguseks kujunenud olukorda külas on pandud paberile tegevuskavad külaelu võtmevaldkondade arendamiseks järgneval viiel aastal.

Arengukava meie Ninasi külale ei ole sellega lõplikult valmis. Küla aktiiv kasutas arengukava koostamisel olemasolevat teavet küla tugevate külgede, võimaluste ja lähtus oma nägemust külaelu elavamaks muutmisel.

Kõigi külaelanike edasised parandused ja täiendused arengukavale on teretulnud. Arvame, et küla vajaduste saavutamine samm- sammult ja pideva ühistöö viljana muutub elu Ninasil kõigile veelgi elamisväärsemaks.

8. Viited ja kasutatud kirjandus

- ^[1] K. Kuuse. Lohusuu läbi aegade. 1995. I. 276
- ^[2] Sealsamas, I. 276
- ^[3] Sealsamas, I. 277-278
- ^[4] Sealsamas, I. 281
- ^[5] K. Aluve. Maakõrtsid ja hobupostijaamad...I. 39
- ^[6] K. Kuuse. Lohusuu läbi aegade. 1995. Lk 275
- ^[7] Sealsamas, I. 281
- ^[8] Sealsamas, I. 282
- ^[9] Sealsamas, I. 283
- ^[10] E. Priidel. Piki Peipsi piiri. Tln, 1968. I. 29
- ^[11] K. Kuuse. Lohusuu läbi aegade. 1995. Lk 275
- ^[12] Sealsamas, I. 283
- ^[13] K. Kuuse. Lohusuu läbi aegade. 1995. Lk 279
- ^[14] Sealsamas, I. 300
- ^[15] E. Priidel. Piki Peipsi piiri. Tln, 1968. I. 29
- ^[16] K. Kuuse. Lohusuu läbi aegade. 1995. I. 280
- ^[17] Sealsamas, I. 281
- ^[18] Sealsamas, I. 279

Lohusuu valla arengukava

Lohusuu valla üldplaneering